

Кніга ноша

№ 1

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: ГА "САЮЗ БЕЛАРУСКІХ ПІСЬМЕННІКАЎ", МГА "ЗБС" БАЦЬКАЎШЧЫНА"

Шаноўныя чытачы!

Перад вамі першы нумар літаратурнага бюлетэня "Кніга ноша". Гэта супольны "твор" Саюза беларускіх пісьменнікаў і Згуртавання беларусаў свету "Бацькаўшчына".

Патрэба ў такім бюлетэні наспела даўно. Вядома, як няпроста своечасова даведацца пра новыя кнігі. Выдавецтваў ды выданняў шмат, але да гэтага часу няма адзінай крыніцы інфармацыі пра навінкі беларускамоўнага друку. Між тым, у Беларусі выходзіць усё больш і больш беларускамоўнай літаратуры. Патрэбу ў стварэнні падобнага "кніжнага" бюлетэня выказвалі і прадстаўнікі розных выдавецтваў, і аўтары, і чытачы.

Кожнае з прадстаўленых у бюлетэні выдавецтваў цікавае і ўнікальнае, мае свой кірунак, сваю адметнасць. Адно друкуюць кнігі па філасофіі, другія — мастацкую літаратуру (творы сучасных аўтараў альбо класікаў), трэція папулярызуюць абсалютна невядомую чытачу гісторыю і культуру беларускага замежжа, а іншыя вы-

даюць слоўнікі, даведнікі ды кнігі па гісторыі Беларусі.

Саюз беларускіх пісьменнікаў і Згуртаванне "Бацькаўшчына" даўно і актыўна супрацоўнічаюць з беларускімі аўтарамі і даследчыкамі. Нашы кнігі друкуюцца ў розных выдавецтвах. Таму было вырашана аб'яднаць намаганні і стварыць вось такі адмысловы бюлетэнь, які адчыніць дзверы ў багаты свет беларускага сучаснага кнігадрукавання, пазнаёміць з навінкамі літаратуры і аблегчыць вам выбар кніг, якія могуць зацікавіць сучаснага чытача.

Па выніках сацыялагічнага апытання, што было праведзенае лабараторыяй "Новак" і грамадскай культурніцкай кампаніяй "Будзьма беларусамі!" у верасні 2009 года, 70% нашых грамадзян жадаюць пашырыць свае веды па гісторыі і культуры Беларусі. А гэта значыць, што кнігі, пра якія мы будзем пісаць на старонках нашага бюлетэня, — запатрабаваныя, і разам з вамі мы здолеем задаволіць попыт і цікаўнасць чытачоў.

Рэдакцыя "Кніга ношы"

■ Аўтограф

НІЛ ГІЛЕВІЧ: "МЫ ПАВІННЫ ЗДЗЕЙСНІЦЬ ПРАРЫЎ ДА ЧЫТАЧА!"

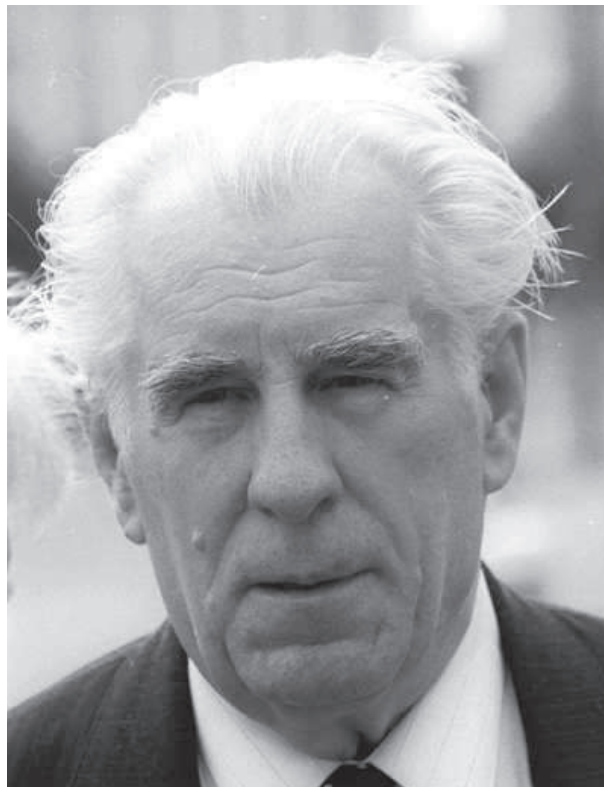
Рубрыка "АЎТОГРАФ" нашага бюлетэня будзе змяшчаць інтэрв'ю з вядомымі пісьменнікамі, крытыкамі, літаратуразнаўцамі. У першым нумары "Кніга ношы" мы змяшчаем інтэрв'ю з Народным паэтам Беларусі Нілам Сымонавічам Гілевічам.

- Ніл Сымонавіч, наколькі важнай, на Вашу думку, з'яўляецца ініцыятыва Саюза беларускіх пісьменнікаў і Згуртавання беларусаў свету "Бацькаўшчына" запачаткаваць літаратурны бюлетэнь "Кніга ноша"?

- Вельмі добрая ідэя! У мяне заўсёды цеплыня разліваецца па сэрцы, калі я бачу і чую такія ініцыятывы, накіраваныя на ўзняцце беларускага слова, данясенне яго да нашага чытача. Мы павінны паставіць сабе за мэту — здзейсніць прарыў да беларускага чытача! Так хочацца, каб хаця б нейкі зрух адбыўся ў гэтай сферы! Таму я рады, што запачаткоўваюцца такія ініцыятывы. У нашых умовах усякі напамін пра беларушчыну важкі і вельмі неабходны.

- Спадар Ніл, зусім нядаўна ў серыі "Кнігазбор" выйшаў том Вашых твораў. Як Вы ацэньваеце гэтую літаратурную серыю, што можаце сказаць пра свой том у ёй?

- Калі ўпершыню стваральнік серыі "Кнігазбор" Кастусь Цвірка падзяліўся ідэяй заснаваць серыю накшталт польскай "Селеніум" ("Класікі"), я вельмі захапіўся і пры любой патрэбе вырашыў дапамагачь. Гэта не проста важна, а архіважна — у прыгожым, зграбным афармленні выдаць найлепшыя творы беларускае класікі. Мы з Янкам Брылём былі кансультаантамі літаратурнай серыі і склалі спіс імёнаў аўтараў, каля 200, якія прапанавалі да друку. "Кнігазбор" пачаў выдавацца. Я быў вельмі ўсцешаны, што падтрымаў гэтую ідэю, калі пабачыў першыя пры-

гожыя тамы. Да некаторых з іх я напісаў прадмовы — да выданняў твораў Купалы і Багдановіча. ➔

■ Аўтограф

Наконт майго тому. Было вельмі цяжка выбраць найлепшае. Прынцып, па якім падбіраюцца творы ў “Кнігазборы”, патрабуе, каб былі прадстаўленыя ўсе жанры, у якіх аўтар пісаў ці піша. У мой жа том не ўвайшлі пераклады, крытыка. Няма ніводнай п’есы. І — скандал — сатыры! Таму можа том атрымаўся троху зьбяднелым. Але я імкнуўся падабраць самае важнае! Тое, аб чым найболей баліць цяпер сэрца, — раман “Родныя дзеці”, які вывучалі раней у школе, эсэ пра прарока нашай Бацькаўшчыны Янку Купалу, грамадская публіцыстыка 1990-х. Усе гэтыя тэмы вельмі актуальныя для нашага сённяшняга грамадства, і таму я не мог не надаць ім асаблівае ўвагі ў тэме сваіх твораў.

- Дзякуй Вам за цікавую размову, Ніл Сымонавіч, і за Вашую вялікую працу!

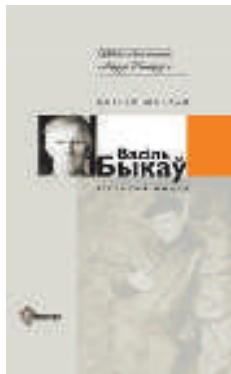
■ Навіны друку

Гілевіч, Н. Выбраныя творы / Ніл Гілевіч; уклад., камент. Н. Гілевіча; прадм. У. Конана. — Мінск: Кнігазбор, 2009. — 600 с. : [8] с. іл. — (“Беларускі кнігазбор”: Серыя 1. Мастацкая літаратура).

Кнігу выбраных твораў Народнага паэта Беларусі Ніла Гілевіча склалі найбольш значныя творы розных жанраў — вершы, паэмы, раман у вершах “Родныя дзеці”, праявілі аповесць “Перажыўшы вайну”, эсэ пра славетных дзеячаў літаратуры, публіцыстыка. Сорак

восьмы том кніжнага праекта “Беларускі кнігазбор”.

Шапран Сяргей. Васіль Быкаў: Гісторыя жыцця ў дакументах, публікацыях, успамінах, лістах (2 тамы). Мінск—Гародня, 2009. — 774 с., [20] с. іл. — (“Бібліятэка Бацькаўшчыны”, “Гарадзенская бібліятэка”. Людзі Беларусі: кн. 2).

Паводле словаў Рыгора Барадуліна, “можна смела назваць подзвігам працу Сяргея Шапрана ў справе збору матэрыялаў, аналізу творчасці Васіля Быкава. Гэта кніга — фактычна энцыклапедыя творчасці

Васіля Быкава”.

Кніга ўключае ў сябе матэрыялы за перыяд 1970—2003 гг. Сярод змешчаных тут матэрыялаў асабліва цікавае уяўляюць невядомыя архіўныя дакументы, рукапісы і эпістальная спадчына В. Быкава (у тым ліку франтавыя лісты 1944—1945 гг.; ліставанне з А. Адамовічам, В. Аскоцкім, В. Астаф’евым, Р. Барадуліным, І. Дзядзьковым, В. Каверыным, Л. Лазаравым, В. Някрасавым, А. Твардоўскім, часопісам “Новый мир” ды інш.) з фондаў больш як дваццаці дзяржаўных музеяў і архіваў ды прыватных збораў, а таксама артыкулы ў перыядычным друку (пачынаючы з 1948 г.) і ўспаміны (у тым ліку Ч. Айтматава, С. Алексіевіч, Г. Бакланава, С. Быкава, В. Быкавай, Г. Бураўкіна, Б. Васільева, М. Гарбачова, І. Карпюк, У. Някляева, З. Пазняка, А. Пяткевіча, С. Шушкевіча, А. Якаўлева).

Падчас падбору ілюстрацыйных матэрыялаў перавага аддавалася малавядомым фотаздымкам В. Быкава, пэўная частка якіх друкуецца ўпершыню.

Даведка “Кніганошы”:

Ніл Сымонавіч Гілевіч нарадзіўся 30 верасня 1931 г. Упершыню ў друку з вершамі выступіў у 1946 г. Яму належаць дзесяткі кніг паэзіі, зборнікі вершаў і паэм для дзяцей. Апроч таго Ніл Гілевіч — аўтар больш чым дзесяці кніг па літаратуразнаўстве і фалькларыстыцы, укладальнік некалькіх фальклорных зборнікаў. Перакладае з балгарскай, рускай, украінскай, польскай і іншых моваў.

Заслужаны дзеяч навукі БССР (1980). Народны паэт Беларусі (1991). Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі БССР імя Янкі Купалы (1980). Узнагароджаны ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга, ордэнам Сяброўства народаў, ордэнам Кірыла і Мяфодзія I ступені (Балгарыя), ордэнам Югаслаўскай зоркі са стужкай, медалём Францішка Скарыны. У 2006 годзе ўзнагароджаны ордэнам князя Яраслава Мудрага II-й ступені (Украіна).

Расстраляная літаратура: творы беларускіх пісьменнікаў, загубленых карнымі органамі бальшавіцкай улады / уклад. Л. Савік, М. Скоблы, К. Цвіркi, прадм. А. Сідарэвіча, — Мінск: Кнігазбор, 2008. — 696 с. [8] с.: іл. — (“Беларускі кнігазбор”: Серыя 1. Мастацкая літаратура).

Гэта — своеасабліва анталогія беларускай літаратуры першай паловы ХХ стагоддзя, у якой сабраныя найбольш значныя творы 66 пісьменнікаў, загубленых карнымі органамі бальшавіцкай улады ў 1920—1950-я гады. Сорак пяты том кніжнага праекта “Беларускі кнігазбор”.

Уладзімір Сіўчыкаў. Бювар: Маналогі і дыялогі. — Мінск: Радзіла-плюс, ІП Логвінаў, 2009. — 124 с., іл.

У гэтай кнізе, як у бювары — папцы для захоўвання паштовай паперы, канвертаў і карэспандэнцыі, сабраныя эсэ, гутаркі і падарожныя нататкі. Але куды б ні прыводзілі ўспаміны і вандруныя дарогі — пра ўсё праявілі умець сказаць свежа і ўдумліва, ствараючы тонкі псіхалагічны малюнак сітуацыі.

Адрасуецца аматарам прыгожага пісьменства, а найперш — прыхільнікам “літаратуры факту”.

Анціпенка А., Спрынчан А. Дарога і Шлях : SMS-п’еска — Мінск: Галіяфы, 2009. — 82 с. — (“Другі фронт мастацтваў”).

Дарога і Шлях жыць у чаканні таго,

хто імі пройдзе. Скрыжоўваючыся і разбягаючыся, яны лучаць і аддаляюць. Яны натхняюць і стамляюць. Урэшце, робяць прысутнымі кожнага з нас.

SMS-п’еска “Дарога і Шлях” — дыялог філосафа і паэты, у якім па-за чаканнямі і думкамі, пачуццямі і каханнем хаваецца “спакуса быць жывым”. Гэта новая форма тэатра, у якім роллю дзейнай асобы можа выканаць толькі яна сама.

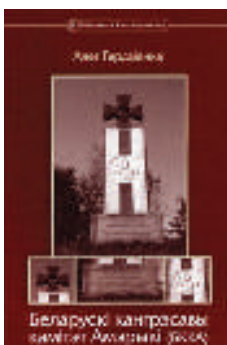

Волян, Андрэй. Аб грамадзянскай, або палітычнай свабодзе. Пер. з лац. У. Шатона. — Мінск: Зміцер Колас, — 2009. — 142 с. — (“Галерэя чалавечай думкі”).

Кніга знаёміць з двума творамі вядомага беларускага гуманіста, багаслова і дзеяча Рэфармацыі Андрэя Воляна (1530—1610), у якіх аўтар падымае пытанні аб прававым забяспечанні свабоды ў сучаснай яму грамадзянскай супольнасці Вялікага Княства Літоўскага (“Аб грамадзянскай, або палітычнай свабодзе”), а так-

сама разважае аб маральных падвалінах і сэнсе чалавечага жыцця (“Пра шчаслівае жыццё, або найвышэйшыя чалавечыя вартасці”).

Гардзіенка, Алег. Беларускі кангрэсавы камітэт Амерыкі. Смаленск, 2009. — 428 с., [12] с. іл. — (“Бібліятэка Бацькаўшчыны”; кн. 16).

У кнізе апавядаецца пра адну з найбуйнейшых беларускіх арганізацыяў у ЗША — Беларускі кангрэсавы камітэт Амерыкі, што дзейнічае ад 1951 г. да сёння. Аўтар разглядае гісторыю арганізацыі на фоне падзеяў жыцця беларускай эміграцыі, палітычнага і царкоўнага рас-

колу, а таксама замежнай і ўнутранай палітыкі ЗША.

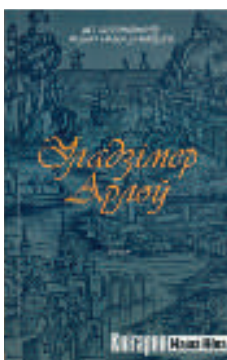

Пакахай мяне, калі ласка... Зборнік сучаснай жаночай беларускай прозы. — Мінск: Кнігазбор, 2009. — 366 с. — (Бібліятэка СПб “Кнігарня пісьменніка”; вып. 3).

Кнігу склалі сучасныя жаночыя апавяданні. Большасць аўтараў — нядаўнія студэнткі і школьніцы, якія не маюць пакуль сваёй першай кнігі...

У кнізе чытач зможа пазнаёміцца з творамі Наталкі Бабінай, Вольгі Бабковай, Наталкі Харытанюк, Югасі Каляды, Акса-

ны Спрычан, Ганны Кандрацюк, Дар’і Ліс, Міраславы Навіш ды іншых сучасных беларускіх пісьменніц.

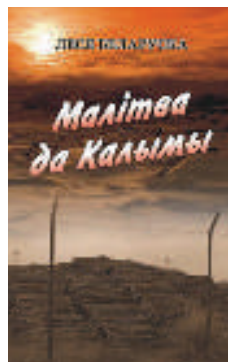
Уладзімер Арлоў. Усё па-ранейшаму, толькі імёны змяніліся. Вершы. — Мінск: ІП Логвінаў, 2009. — 104 с. — (Кнігарня “Наша Ніва”).

Уладзімер Арлоў нарадзіўся 25 жніўня 1953 года ў Полацку. Майстар гістарычнае прозы, іранічны эсэіст, паэт. Філіграннае валоданне стылем і сакавіта-грубаваты гумар зрабілі яго адным з самых папулярных пісьменнікаў краіны.

Уладзімер Арлоў: “Напэўна, гэта усё ж іншы погляд на свет.

Іншае светабачанне, светаразуменне і светаўяўленне. Доўгі час рабочай назвай гэтай кнігі была іншая — “Востраў Полацак”. І толькі ў апошнія дні перад здачай у друкарню я знайшоў гэтую назву, а назва “Востраў Полацак” засталася ў запасе. Мне думаецца, так будзе

назвацца будучая кніга прозы. Безумоўна, Полацак — адзін з галоўных герояў і сённяшняй маёй кнігі. Полацак — гэта радзіма маёй душы, мая альфа і амега”.

Леся Беларуска (Валянціна Коўтун). Малітва да Калымы: Лісты з “Эльгена” — Мінск: Лімарыус, 2009.

Леся Беларуска — адна з самых гучных містыфікацый у беларускай літаратуры канца ХХ стагоддзя. А пачалося усё ў 1997 годзе, калі ў часопісе “Полымя” была апублікаваная нізка лагерных вершаў невядомай да тае пары паэткі. Публікатары прадставілі яе як зэчку, што сядзела ў лагеры Эльген на Калыме. Часопісу “Полымя” на той час верылі, паверылі і ў існаванне Лесі Беларуска: яе вершы цытавалі, уключалі ў анталогіі. Нікому і ў галаву не прыходзіла, што можна містыфікаваць Калыму і ГУ-ЛАГ. Кропку ў гэтай гісторыі паставіла кніга “Малітва да Калымы”, што выйшла сёлета ў выдавецтве “Лімарыус”.

На вокладцы кнігі стаіць імя — Леся Беларуска, але ў выходных дадзеных пазначаны сапраўдны аўтар — Валянціна Коўтун.

Кастусь Цвірка. Воўчая выспа. Раман. — Мінск: Кнігазбор, 2009. — 248 с. (Бібліятэка Саюза беларускіх пісьменнікаў “Кнігарня пісьменніка”).

Пры спрыяльных умовах раман мог бы чакаць лёс гістарычна-серыяльнага кінатрылера. Душэўна спляліся тут многія сюжэтныя лініі, ад Маўглі да “Людзей на балоеце”, — і арганічна скандэнсаваліся ў захапляльнае чытво з нацыянальным пафасам і мастакоўскім болем за лёс свайго падняволь-

нага колісь краю і народу.

...Раскулачаны Ігнась Караленя ўцякае з Сібіры і вяртаецца да жонкі і дзяцей у забалочаную вёску. Аднаго з сыноў-блізнятак украў і знёс у лес воўк... Сам гаспадар мусіць уцякаць ад пераследу энкавэдыстаў, пасля чаго сустракаецца з сынам. А ваўкі аказаліся лепшымі за людзей...

Бахарэвіч, Альгерд. Сарока на шыбеніцы. Раман. — Мінск: ІП Логвінаў, 2009. — 354 с.

“...Гэты раман, назва якога пазычаная ў вядомай карціны Пітэра Брэйгеля-старэйшага, — гіпнатычная гісторыя жыцця дзяўчыны Веранікі, німфаманкі-нарцысісткі, што жыве ў краіне, чымсьці падобнай да Беларусі, працуе ва ўправе канцэнтрацыйных лагераў...”

...Свет, які стварае Бахарэвіч, нагадвае хутчэй мроі з прозы Кафкі або Набокава, але

структурна “Сарока на шыбеніцы” — гэта мазаіка ў духу Картасара. Выдатная літаратурная спародненасць, якая сведчыць не толькі пра здзейсненую аўтарам амбітную спробу далучыцца да найвялікшых чарадзеяў пэра, але і пра тое, што ён ставіць сабе штотраў вышэйшую творчую планку...” — піша крытык Ян Максіміук.

Друкапісы. Вялікая імпрэвізацыя: паэзія, проза / уклад. Інэса Кур'ян. — Мінск: Галіяфы, 2009. — 216 с. — (“Другі фронт мастацтваў”).

Выданне прысвечанае раньняму літаратурнаму авангарду ў Беларусі, што часткова адлюстравана ў эксперыментальным выдаўніцкім праекце 90-х гадоў ХХ стагоддзя — г.зв. “друкапісах”, якія фактычна сталіся першай авангардовай перыёдыкай беларускай літаратуры.

Кудрыцкі, Алякс. Прыгоды Капітана Танакі. Вершы. — Мінск: ІП Логвінаў, 2009. — 20 с.: іл. — (Кнігарня “Наша Ніва”).

Капітан Танка — гэта маленькі чырвоны пластылінавы слімак. Танака і яго сябры жывуць у пластылінавай краіне Пластыляндзіі. Капітан Танака заўжды трапляе ў розныя прыгоды, даведацца пра якія можна з гэтай кнігі.

Кніга сапраўды атрымалася цудоўнай — яскравыя фарбы, добрая глянцавітая папера, вялікі, зручны для дзяцей фармат. У кнізе — вершы, карцінкі, коміксы з прыгодамі Капітана Танакі і яго рознакаляровых сяброў.

Іпатава, Вольга. Знак Вялікага Магістра. Раман. — Мінск: Кнігазбор, 2009. — 296 с. — (Бібліятэка Саюза беларускіх пісьменнікаў “Кнігарня пісьменніка”; вып. 4).

Новая кніга Вольгі Іпатавай апавядае пра знакавыя падзеі ў гісторыі беларускай дзяржаўнасці — эпоху князя Вітаўта. У часы Вітаўта наша краіна дасягнула найвышэйшага росквіту як у галіне развіцця культуры, так і на міжнароднай

арэне. Раман ахоплівае перыяд з 1388 па 1392 год (апроч эпілогу, які прысвечаны Грунвальдскай бітве 1410 года). У аснове прыгодніцкага сюжэту — узнёслыя пачуцці і ліхварскія падманы, светлае каханне і жорсткія здрады...

Паслаў бы табе душу... Ліставанне Рыгора Барадуліна з мамай (1954—1971). — Мінск: Лімарыус, 2009. — 274 с.

Народны паэт Рыгор Барадулін дае нам майстар-клас па напісанні лістоў да маці ў расстанні. “Цалую твае ручкі, твае заінеўшыя скроні”, “зямным паклонам кланяюся табе”, “зязюленька мая баравая, зязюленька шэрая”... Слодыч без саладжавасці, сакавітасць без даўкасці. Мёд і яблыкі. Сыны і дочки, гэтак пішыце сваім маткам!

Як усякі сын сваёй маці, у лістах ён трохі казырыцца і фарсуціцца, ужывае дробныя хітрыкі, але гэта, можа быць, адзін з тых рэдкіх выпадкаў, калі хлусня дарэчы. Што трэба, яна зразумее. Як жартам яна піша ў адным лісце пасля чарговай сынавай браводы: “Ну, каму ж тады

салгаць, калі не маме?!”

“Мой сыноч, якая я шчаслівая табой...” Сучаснікі сведчаць, што паэтычны зарад у Куліны Андрэеўны Барадулінай, быў, можа, і мацнейшы, чым у самога дзядзькі Рыгора. Гэта кніга не для бацькоў: ім не трэба вучыцца пісаць да сваіх дзяцей.

А яшчэ ўсякае ліставанне — голас эпохі, і таму тут лісты маладзёна, які з невялікага мястэчка Вушачы паехаў у вялікі свет, агромністы Мінск, — гэта жывыя сведчанні з 50—70-х гадоў ХХ стагоддзя, з часоў масавай міграцыі вёскі, момант вялікага беларускага разрыву, калі краіна, на дабро ці на шкоду, збольшага стала такой, якой мы яе ведаем сёння. (Лявон К., паводле www.nn.by.)

Капусцінскі Рышард. Імператар. Падарожжы з Герадотам. Выбраныя творы / Пер. з польск. — Мінск: ІП Логвінаў; 2009. — 392 с. — (Кнігарня “Наша Ніва”).

Кнігу польскага журналіста Рышарда Капусцінскага (1932—2007) склалі творы “Імператар” (пераклад Аляся Пяткевіча) і “Падарожжы з Герадотам” (пераклад Алены Пятровіч).

Яго кнігі не раз былі прызнаныя кнігамі года паводле меркавання ўплывовага выданняў, а ў 1995 годзе ў Польшчы

Капусцінскага абвясцілі журналістам стагоддзя. Двойчы намінаваўся на Нобелеўскую прэмію.

Капусцінскі нарадзіўся ў Пінску і на ўсё жыццё захаваў прыхільнасць да Беларусі. Ён не раз гаварыў: “Я заўсёды шукаў мой дом, шукаў Пінск — у Афрыцы, у Азіі, у Лацінскай Амерыцы”.

Уладзімір Някляеў. Цэнтр Еўропы: апавяданні, аповесці. — Мінск: Кнігазбор, 2009. — 248 с. (Бібліятэка Саюза беларускіх пісьменнікаў “Кнігарня пісьменніка”).

Праза Уладзіміра Някляева, як і ягоная паэзія, адметная псіхалагізмам, вастрынёй адчування і глыбінёй асэнсавання часу. У новую кнігу ўвайшлі напісаныя ў замежжы і па вяртанні з эміграцыі апавяданні “Бомба”, “Юзік”, “Цмок”, “Музей Броўкі...”, “Залатая Арда” ды

інш., а таксама аповесці “Вежа”, “Няхай жыве 1 Мая!”, “Прага”, “Мірон ды Мірон” і “Вяртанне Веры”.

Лякуцюр, Жан. Шарль дэ Голь. / Пераклад з фр. мовы З. Коласа. — Мінск: Зміцер Колас, 2009. — 328 с. — (“Постаці гісторыі”).

Біяграфічная кніга “Шарль дэ Голь” знаёміць з лёсам адной з найцікавейшых постацяў сусветнай палітыкі ХХ ст. Аўтар паведамляе шмат акалічнасцяў з жыцця гэтага дзеяча, які ператварыў Францыю ў адну з краінаў-пераможцаў у Другой сусветнай вайне, дзейнічаючы пры гэтым насуперак не толькі

афіцыйнай уладзе, але і большасці насельніцтва краіны, якое на рэферэндуме выказалася за падпісанне з Гітлерам “замірэння”, а па сутнасці — капітуляцыі.

Адзінец, Аляксандар. Паваенная эміграцыя: скрыжаванні лёсаў: зборнік успамінаў / Аляксандар Адзінец. — Мінск: Медысонт, 2007. — 704 с. — (Бібліятэка Бацькаўшчыны, кн. 11, МГА "ЗБС Бацькаўшчына").

Зборнік успамінаў. Кніга складаецца з 73-х успамінаў прадстаўнікоў беларускай дыяспары, што пасля 1944 г. апынуліся ў

Аргенціне, Аўстраліі, Бельгіі, Вялікабрытаніі, ЗША, Канадзе, Нямеччыне, Польшчы, Францыі, Чэхіі, Швецыі. У біяграфічных аповедах знайшлі сваё адлюстраванне падзеі Другой сусветнай вайны, эміграцыя, а таксама асаблівасці станаўлення беларускага жыцця на чужыне і яго сучасны стан.

Станкевіч, Адам. Выбранае / Адам Станкевіч; Уклад., прадм. і камент. Ул. Конана — Мн.: Кнігазбор, 2008. — 360 [8] с.: іл. — ("Беларускі кнігазбор": Серыя II. Гісторыка-літаратурныя помнікі).

Кнігу выдатнага дзеяча беларускага адраджэння, каталіцкага святара, кандыдата багаслоўя Адама Станкевіча (1891—1949), загубленага карнымі органамі бальшавіцкай улады, склалі самыя значныя яго працы — манаграфіі,

казанні, публіцыстычныя артыкулы. Сорок чацверты том кніжнага праекта "Беларускі кнігазбор".

Мрожак, Славамір. Дом на мяжы. Выбраныя творы. / С. Мрожак; уклад. Ул. Сіўчыкаў; прадм. В. Ракіцкага — Мінск: Радыёлапюс; Wrocław: Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego, 2008. — 216 с.

У кнігу аднаго з найбуйнейшых і самых знакамітых у свеце польскіх драматургаў, яскравага прадстаўніка тэатра абсурду Славаміра Мрожака ўвайшлі яго п'есы і апавяданні. Адрасуецца шырокаму колу чытачоў.

Узвышша. Часопіс літаратуры, мастацтва і крытыкі. 1927. №1 / Факсімільнае выданне / прадм. П. Навуменкі. — Мінск: Радыёлапюс, 2007. — 172 с.

Гэтае факсімільнае выданне прысвечанае 80-годдзю часопіса "Узвышша", самага адметнага літаратурна-мастацкага выдання за ўсю гісторыю новай беларускай літаратуры.

Часопіс праіснаваў нядоўга — як і аднайменнае літаб'яднанне, што яго выда-

вала. Але за няпоўныя пяць гадоў свайго бліскавага жыцця ён здолеў змясціць на сваіх старонках дзесяткі твораў, якія ўвайшлі ў залаты фонд айчыннага прыгожага пісьменства, сталі нацыянальнай класікай. Такой канцэнтрацыі мастацкіх канцэпцый, разнастайнасці фармальных, стылёвых пошукаў, неардынарнасці

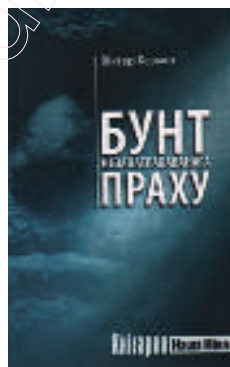
літаратуразнаўчых і крытычных артыкулаў не ўдасца адшукаць на старонках пазнейшых літаратурных выданняў. Феномен "Узвышша" відавочны; ён яшчэ патрабуе свайго тлумачэння і навуковага асэнсавання. Але ён ні ў якім разе не выпадковы, узнікненне і мастацкая практыка літаб'яднання і часопіса — не вынік шчаслівага збега абставін: пад дахам "Узвышша" найбольш таленавітыя прайзакі генерацыі 1920-х, як і некаторыя з таленавітых "нашаніўцаў", апынуліся ў выніку натуральнага і заканамернага развіцця падзей.

Юры Станкевіч. Мільярд удараў: аповесці, апавяданні, п'еса. — Мінск: Галіяфы, 2008. — 324 с. — ("Другі фронт мастацтваў").

Галоўныя пытанні, на якія шукае адказу Юры Станкевіч, вядомы як адзін з самых жорсткіх, палемічных аўтараў, — гэта будучыня і лёс нацыі, а таксама адзінота чалавека і яго стасункі з грамадствам. Творы Юрыя Станкевіча, якім часам уласцівы незвычайны і шакавальны змест, а такса-

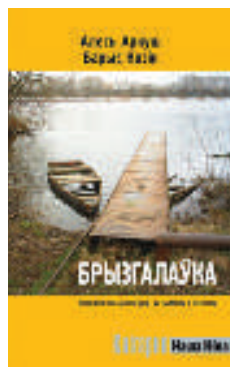
ма глыбокі песімізм, выклікаюць гучныя дыскусіі. Аўтар, тым не менш, стаіць асобна ад літаратурных плыняў, захоўваючы сваю пазіцыю. У зборнік увайшлі свежанапісаныя антыўтопія "Эрыніі", аповесць "Партрэт выпускніка на фоне "адлігі", п'еса "Гарпіі", шэраг вострасюжэтных апавяданняў. Дзеянне прадстаўленых у зборніку твораў адбываецца ў нашым складаным часе, але на гэтай падставе аўтар выкрышталізоўвае мінулае і мадэлюе будучыню.

Казько, Віктар. Бунт незапатрабаванага праху. Раман. — Мінск: ІП Логвінаў, 2009. — 340 с. — (Кнігарня "Наша Ніва").

Віктар Казько свядома выбірае сваім героем адчужанага чалавека, які жыве ў варажым свеце, бунтоўную, узрушаную жарсцямі асобу, душа якой разрываецца на часткі ад супярэчнасцяў, якія перапаўняюць яе. І ён, здаецца, знаходзіцца куды бліжэй да ісціны ў разуменні сучаснай чалавечай сітуацыі, у якой мы ўсе

апынуліся па сваёй і не па сваёй волі і віне. На мяжы тысячагоддзяў "парвалася сувязь часоў", чалавек і чалавецтва трапілі ў пастку сваіх жа ўтопій. (*Міхась Тычына. Скарга непачутага крыку.*)

Аркуш, Аляксей; Козік, Барыс. Брызгалаўка. — Жодзінскія апаведы, успаміны і вершы. — Мінск: ІП Логвінаў, 2009. — 86 с. — (Кнігарня "Наша Ніва").

"Чамусьці гэты малюнак узнікае абавязкова ў ранішняй смуге. Першыя сонечныя промні прабіваюцца праз вершаліны дрэў. А там, далей у бок пасёлка ДРЭС, над ракой густы ранішні туман. Ён цёплы, надзвычай цёплы. Ён хавае яшчэ нешта знаёмае. Ці то тутэйшы ландшафт? Ці то нейкі дзіцячы ўспамін? А

можна, проста маленькага хлопчыка з вудай у руках, які, узіраючыся ў веліканы-ліпы, думае пра нешта сваё?" (*"Брызгалаўка"*)

Міка Валтары. Сінухе егіпцянін. Жыццяпіс Сінухе, лекара фараона Эхнатона і Неферціці, за гады 1390—1335 да н. э., у пятнаццаці папірусах, напісаных ім самім. Раман. / Пер. з фінск. Я. Лапаткі. — Мінск: Зміцер Колас, 2006. — 628 с. — (“Літаратурная скарбонка”).

Міка Валтары (1908—1979) — адзін з самых папулярных і вядомых пісьменнікаў Фінляндыі. Аўтар шматлікіх раманаў, апавесцяў, навэлаў і артыкулаў. Раман “Сінухе

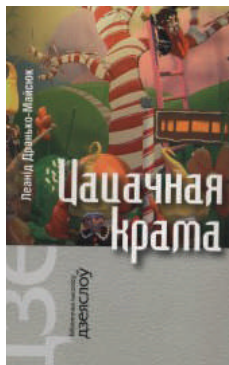
егіпцянін” — першы з серыі гістарычных раманаў аўтара, якія вызначаліся вялікай рэалістычнасцю ў апісанні тагачаснага жыцця і падзеяў. Твор перакладзены на некалькі дзесяткаў моваў.

Булгарын, Ф. Выбранае / Фадзей Булгарын; Уклад., прадм. і камент. А. Фядуты. — Мн.: “Беларускі кнігазбор”, 2003. — 592 [8] с.: іл. — (“Беларускі кнігазбор”: Серыя II. Гісторыкалітаратурныя помнікі).

Фадзей Булгарын (1789—1859) — беларус, які стаў вядомым расійскім пісьменнікам, журналістам, выдаўцом першай прыватнай грамадска-палітычнай газеты ў Расіі. Да нядаўняга часу яго творчасць не вывучалася, нягледзячы

на тое, што без яго нельга ўявіць сабе біяграфіі А. Пушкіна, А. Грыбаедава, А. Міцкевіча. Гэты том — першае пасмяротнае выданне твораў Булгарына на ягонай гістарычнай радзіме. Дваццаць трэці том серыі “Беларускі кнігазбор”.

Леанід Дранько-Майсюк. Цацачная крама. — Мінск: Медысонт, 2008. — 128 с. — (Бібліятэчка часопіса “Дзеяслоў”).

Кніжка для вялікіх і малых. У гэтай кніжцы не высокая, а шырокая паэзія; шырокая значыць “усім зразумелая”. Аўтар упэўнены: вясялосць — нацыянальнае багацце беларусаў, таму ў “Цацачнай краме” шмат смеху, дасціпнасці, радаснага настрою, салёных слоўцаў, народных выразаў, часам — горкай іроніі.

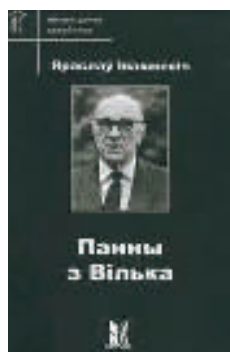

Узброены супраціў ва Усходняй Беларусі (20—30-я гады XX ст.) : дакументы і матэрыялы / Ігар Пушкін. — Мінск: Медысонт, 2009. — 192 с.

У кнізе асвятляюцца малавядомыя падзеі ўзброеных выступленняў насельніцтва Усходняй Беларусі супраць бальшавіцкай улады ў 20—30-я гады мінулага стагоддзя. Аўтар асвятліў прычыны, сутнасць і гісторыяграфію беларускага ўзброенага супраціву. У канцы змяшчаецца бібліяграфія па тэме даследавання. Зборнік

змяшчае больш за 110 дакументаў, якія аб'ектыўна асвятляюць тагачасныя грамадска-палітычныя падзеі.

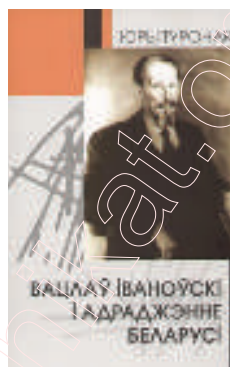
Аснову кнігі складаюць дакументы з дзяржаўных архіваў Беларусі. Разлічана на навукоўцаў, настаўнікаў, студэнтаў, усіх, хто цікавіцца айчынай гісторыяй.

Івашкевіч, Яраслаў. Панны з Вілька. Апавесці і апавяданні / Пер. з польск. — Мінск: Зміцер Колас, 2006. — 402 с. — (“Літаратурная скарбонка”).

Яраслаў Івашкевіч (1984—1980) — адзін з найбуйнейшых польскіх літаратараў XX ст.; аўтар праявіў сябе як таленавіты празаік у сваіх шматлікіх апавяданнях, апавесцях, а таксама раманах і п'есах. Асобныя яго творы паспяхова экранізаваныя знакамітымі рэжысёрамі Ежы

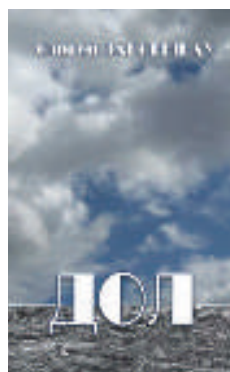
Каваларовічам (“Маці Яна ад анёлаў”, 1961), Анджэем Вайдам (“Бярэзнік”, 1971; “Панны з Вілька”, 1979).

Юры Туронак. Вацлаў Іваноўскі і адраджэнне Беларусі. — Мінск: Медысонт, 2006. — 180 с., [16] с. іл. — (Серыя “Зямля N”).

Кніга Ю. Туронака прысвечаная выдатнаму дзеячу беларускага адраджэння Вацлаву Іваноўскаму (1880—1943). Яго выдавецкая, навуковая, грамадская і палітычная дзейнасць разглядаецца ў шырокім гістарычным кантэксце. Ю. Туронак выкарыстоўвае багаты фактычны матэрыял, прыводзіць малавядомыя звесткі пра многіх

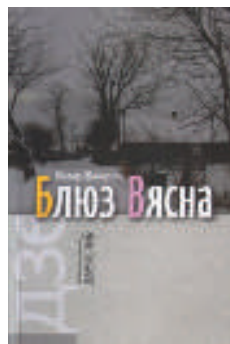
культурных і палітычных дзеячаў. Кніга разлічана на шырокае кола чытачоў.

Законнікаў, Сяргей. Дол. Вершы і паэмы. Прадм. В. Быкава, Б. Кіта. — Мінск: Галіяфы, 2008. — 496 с.

Новая кніга лаўрэата Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь імя Янкі Купалы (1992), міжнародных літаратурных прэмій Польшчы (1996) і Украіны (1997) Сяргея Законнікава “Дол” занатавала жыццё летапісна, так, як пазначаецца на кардыяграме біццё сэрца або ў слухаўцы доктара дыханне чалавека. У кнігу ўвайшлі вершы і

паэмы, напісаныя з канца 1991 да пачатку 2008 года і ў свой час апублікаваныя ў перыядычным друку.

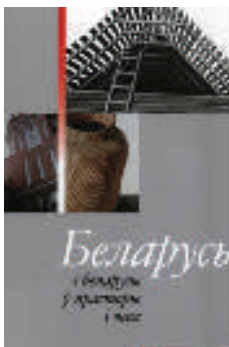

Віктар Шалкевіч. Блюз вясна: вершы. — Мінск: Медысонт, 2009. — 112 стар. (Бібліятэчка часопіса “Дзеяслоў”; вып. 10).

“Блюз вясна” — кніга вершаў і песняў вядомага барда і актара Віктара Шалкевіча, гарманічна знітаная з лірычных, грамадзянскіх і сатырычных мелодыяў, словаў і вобразаў. У кнізе сабраныя найлепшыя творы аўтара — “Смутны беларускі блюз”, “Кароткая гісторыя Беларусі” і інш.

Дадатак да выдання — аўдыёдыск паэта-барда “Правінцыя”.

Беларусь і беларусы ў прасторы і часе. Зборнік да 75-годдзя праф. А. Мальдзіса Пад рэд. С. Запрудскага, А. Фядуты, З. Шыбека. — Мінск: Лімарыус, 2007. — 444 с.

Зборнік, які змяшчае артыкулы, напісаныя з нагоды юбілею прафесара Мальдзіса, бібліяграфічныя матэрыялы і навуковыя даследаванні, сярод іншага мае на мэце паказаць, што тытаны — гэта неабавязкова тыя, хто ўжо пакінуў гэты

свет. Чытач ацэніць разнафарбавасць навуковай, метадалагічнай і публіцыстычнай палітры прапанаваных у гэтым зборніку артыкулаў.

Слоўнік для дзяцей беларуска-польскі, польска-беларускі = Słownik dla dzieci białorusko-polski, polsko-białoruski / Валерыя Ждановіч; іл.: Э. Качан. — Мінск: Медысонт, 2008. — 288 с.; іл.

Беларуска-польскі і польска-беларускі слоўнік для дзяцей багата ілюстраваны дасціпнымі малюнкамі, дзеля зручнасці словы размеркаваныя па тэматычных раздзелах, матэрыял падзелены даступна й зямальна. Выданне можа выкарыстоўвацца

і як навучальны дапаможнік для тых, хто зусім не ведае польскай мовы (незалежна ад узросту), і як слоўнік для тых, хто ўжо крыху валодае ёю.

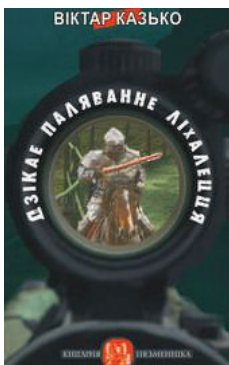

Галасы з-за небакраю. / Скл. М. Скобла; Уст. арт. Е. Лявонавай; Навук. рэд. Л. Баршчэўскі. — Мінск: Лімарыус, 2008. — 896 с. [24] с.: іл.

Анталогія “Галасы з-за небакраю” — унікальны культурніцкі праект у гісторыі айчыннага кнігавыдання. З “варштатам Скарыны” сустрэлася кніга, у якой 658 аўтараў, — пачынаючы ад легендарнага Гамера. Змешчаны ў анталогіі шэдэўры сусветнай паэзіі цягам усяго XX стагоддзя з 57 моваў на белару-

скую перакладалі 198 перакладчыкаў.

Выданне прызначаецца для выкладчыкаў замежнай літаратуры і студэнтаў, а таксама для ўсіх аматараў прыгожага пісьменства. Кніга ілюстраваная рэдкімі архіўнымі фотаздымкамі і ўтрымлівае кароткія біяграфічныя звесткі пра ўсіх перакладчыкаў.

Віктар Казько. Дзікае паляванне ліхалецця: эсэ, публіцыстыка. — Мінск: Кнігазбор, 2009. — 360 стар. — (Бібліятэка Саюза беларускіх пісьменнікаў “Кнігарня пісьменніка”: вып. 2).

Новая кніга вядомага беларускага празаіка складзеная з эсэстыкі і публіцыстыкі апошніх гадоў. Вось толькі некаторыя іх назвы, якія яскрава сведчаць і пра змест: “Азвярэнне, амаль Крамлёўская гісторыя”, “Дзікае паляванне каралёў

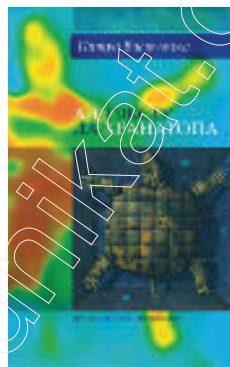
сталіншчыны”, “Абуджэнне памяці”, “Так на Беларусі хаваюць прарокаў”, “Зазірнуць у вочы свайму “Я”, “Я вам ніколі не хлусіў” і інш. Вастрыня і надзённасць, боль за родную зямлю і краіну, мову і культуру — адметнасць кнігі, як і ўсёй творчасці Віктара Казько.

Ягамосць: вершы-прывісячэнні Анатолю Сысу. / Укл. С. Сус, Мінск, Медысонт, 2009. — 78 с. (Бібліятэчка часопіса “Дзеяслоў”).

Паэтычныя радкі Анатолю Сысу прывісячалі многія аўтары: мэтры і пачаткоўцы, паэты, што ведалі Анатоля асабіста, і тыя, хто не быў з ім знаёмы. Кніга “Ягамосць” — другая ў гісторыі сучаснай беларускай літаратуры анталогія паэтычных прывісячэнняў. У пачатку 2009 года Саюзам беларускіх пісьменнікаў у выдавецтве

“Кнігазбор” была выдадзена падобная кніга ў гонар Народнага пісьменніка Беларусі Васіля Быкава.

Васючэнка, П. В. Ад тэксту да хранатопы: артыкулы, эсэ, пятрогліфы / Пятро Васючэнка — Мінск: Галіяфы, 2009. — 200 с. — (“Другі фронт мастацтваў”).

Пісьменнік і навукоўца Пятро Васючэнка сузірае класіку беларускай літаратуры (творы Ф. Багушэвіча, Я. Купалы, Я. Коласа, М. Багдановіча, М. Гарэцкага, А. Гаруна, У. Караткевіча) з пазіцыі сучаснасці. Аўтар кнігі, перакананы ў жыццятворчай місіі літаратуры, знаходзіць у

старых і новых тэкстах тое, што робіць іх актуальнымі, зямальнымі і павучальнымі для чытача XXI стагоддзя.

У праграмным артыкуле, што даў назву кнізе, П. Васючэнка падсумоўвае шматгадовы досвед назіранняў за лініяй жыцця літаратуры. У “Пятрогліфах” — адмысловых крытычных мініяцюрах — сусветная літаратура паўстае як нязмушаны, жывы працэс, у фрагментах і як цэлае. Для філолагаў, выкладчыкаў і студэнтаў, настаўнікаў і вучняў, пісьменнікаў і чытачоў, для ўсіх, каго вабіць магія мастацкага слова.

Майрынк, Густаў. Голэм. Роман. / Пер. з ням. В. Сёмуха. — Мінск: Зміцер Колас, 2006. — 290 с. — (“Літаратурная скарбонка”).

Густаў Майрынк (1868 — 1932) — аўстрыйскі пісьменнік з выразнай схільнасцю да містычнага і гратэскава-сатырычнага бачання свету. Ягоны раман “Голэм” належыць да класікі фантастычнай літаратуры.

Грамадзянская пазіцыя Майрынка найбольш ярка выяўляецца ў ягоных навэлах (зборнік “Чароўны рог нямецкага абывателя”), у якіх аб’яўлена вайна тупасці і абмежаванасці, культу сілы, фальшывай псеўданароднасці, мілітарызму, ілжэнавуцы, чыноўніцкай карупцыі. Невыпадкова кнігі Майрынка ў гітлераўскай Германіі былі ўдастоеныя гонару гарэць на вогнішчах разам з кнігамі Гайнэ, Томаса Мана, Фейхтвангера і іншых.

Дзеяслоў раіць

Данута Бічэль. Хадзі на мой голас. — Гародня—Уроцлаў (Серыя “Гарадзенская бібліятэка”), 2008. — 330 стар.

Кніга багатая шчырымі ўспамінамі, эсэ, нарысамі ды згадкамі пра сябе, пра блізкіх па жыцці і светапоглядзе людзей — В. Быкава, А. Карпюка, Л. Геніюш, З. Верас, партрэтамі Я. Купалы, М. Багдановіча, У. Караткевіча і інш. Кніга паэты, якая “захацела скінуць з сябе салодкую няволю рыфмаў”. Але не памяць пра перажытае, жаданне і далей ісці беларускім кніжным шляхам у правінцыйнай цемры — ісці на голас сэрца ды правяраных лёсам таварышаў. З вераю, што жыць — гэта азначае думаць.

Валянціна Аксак. Ружоўніца: вершы. — Мінск: ІП Логвінаў, 2008. — 72 с.

У новай кнізе Валянціны Аксак сабраныя творы, напісаныя паэткай за апошнія пяць гадоў. Гэта пяты па ліку зборнік аўтаркі.

“Ружоўніца” — адна з найбольш вытанчаных паэтычных кніг 2008 года, напоўненая злоўжыванымі нектарамі тутэйшых і замежных кветак, пахамі вятроў нашай Нешчарды і балтыйскага Готланду. Яна ўпэўнена прапісвае жанчыну як

небна-зямную гераіню ў кніжным топасе згадак і космасе пачуццяў, гарманізуе душэўнае хараство ды наню

эстэтызуе ўжо звыклыя за вякі рэчы, а нячастае слова “ружоўніца” (жанчына, якая вырошчвае кветкі-ружы) робіць сінонімам панятку “беларуская паэтэса”.

Васіль Быкаў. Пахаджане. — Мінск: ІП Логвінаў, 2008. — 176 стар. — (Кнігарня “Наша Ніва”).

Гэта другое выданне прыпавесцяў Васіля Быкава, ягонь мастацка-грамадзянскі тэстамент, сімвал веры песімістычнага творцы, які хацеў быць аптымістам у дачыненні да беларускай будучыні. Не атрымалася. Ні дажыць, ні адчуць, ні пераправярыць...

А Быкаўскія прыпавесці — іншасказальныя, эзопаўскія, метафарычныя, сімвалічныя — у новым тысячагоддзі жывуць новым, падвойным жыццём і пачынаюць прарочыць не толькі беларускую рэчаіснасць, але і агульнаеўрапейскую — той “вуціны статак” каля газавай трубы, тых прытомленых пахаджан, бо “кожнае пакаленне ўсё пачынае спачатку”.

“Герояў Быкава ніколі не перапаўняе радасць жыцця, памкненне да творчасці ці хоць бы да авантуры. Іхны свет складаецца з перашкодаў і страху, так падобнага на дзіцячы, бо дзіцячы страх самы страшны. Але на выхадзе такой творчасці заўсёды ёсць катарсіс, бо быкаўскія творы, абсалютна песімістычныя ў сваіх фабулах, не пакідаюць у чытача адчування безвыходнасці і песімізму. Растлумачыць гэта можна тым, як мы ставімся да вусцішы дзіцяці — са спачуваннем і суцяшэннем,” — адзначае Сяргей Дубавец.

Кантакты

Пададзеныя ў бюлетэні кнігі Вы можаце замовіць непасрэдна ў выдаўцоў па наступных кантактах:

Кніжныя серыі:

“Бібліятэчка “Дзеяслова”,

“Кнігарня пісьменніка”,

“Бібліятэка “Бацькаўшчыны”,

e-mail: alesminsk8@gmail.com,

тэл.: +375 29 396 51 73

ІП “Логвінаў”,

e-mail: alaksandradyanko@gmail.com,

тэл.: +375 29 872 26 35

ПУП “Кнігазбор”,

e-mail: bkniha@tut.by,

тэл.: +375 29 772 19 14

ПУП “Радзіла-плюс”,

e-mail: siuchykau@gmail.com,

тэл.: +375 29 772 29 58

СТАА “Медысонт”,

e-mail: medisont@gmail.com,

тэл.: +375 29 623 74 10

Выдавецтва “Галіяфы”,

e-mail: bashura@rambler.ru,

тэл.: +375 29 652 00 72

Выдавецтва “Лімарыус”,

e-mail: limarius@yandex.ru,

тэл.: +375 29 679 33 36

ІП “Зьміцер Колас”,

e-mail: zkolas@gmail.com,

тэл.: +375 29 623 35 65

“Кнігарня “Наша Ніва”,

e-mail: alaksandradyanko@gmail.com,

тэл.: +375 29 872 26 35

ІНФАРМАЦЫЙНЫ БЮЛЕТЭНЬ

Кніга
ноша

№1

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: ГА “САЮЗ БЕЛАРУСКІХ ПІСЬМЕННІКАЎ”, МГА “ЗБС “БАЦЬКАЎШЧЫНА”

Інфармацыйны бюлетэнь МГА “ЗБС “Бацькаўшчына” і ГА “Саюз беларускіх пісьменнікаў”.

Распаўсюджваецца на правах унутранай дакументацыі. Наклад 299 асобнікаў. №1, 12.01.2010.

Адказны за нумар — В. Шкала.

Адрас рэдакцыі: г. Мінск, вул. Рэвалюцыйная, 15, 220030, тэл./факс: (+375 17) 200 70 27.